

Akademie múzických umění

Divadelní fakulta

Katedra scénografie

oponentský posudek

Magisterské práce

BcA. Petr Miženko, DiS.

Výtvarná koncepce filmu

„The House in the Middle“

podle scénáře Dominika György,

Komorní drama na pozadí válečných událostí,

Příklady z české a světové kinematografie.

oponent: Ing. Arch. MgA. Ondřej Lipenský

Praha, leden 2021

Teoretická část

V teoretické části se Petr Miženko zabývá filmovým žánrem komorního dramatu na pozadí války. Nejprve ho popisuje obecně převážně formou citací, ve druhé fázi pak rozebírá konkrétní příklady filmů, které dále využívá jako inspiraci pro své vlastní pojetí řešeného scénáře.

Základní úvahou je logické rozlišení komorního dramatu a válečného filmu, kterým se autor jednoznačně přiklání k prvnímu zmíněnému. Nejde mu tudíž o spektakulární podívanou, ale o citlivější pojetí.

V textu se rozebírá kontext československých filmů hlavně do sametové revoluce, přičemž další období jsou shrnuta slovy „filmy s válečnou tematikou to mají v tuzemské kinematografii poněkud těžké“. Je škoda to takto odbít, protože právě česká kinematografie se k válečným dramatům stále vrací – namátkou Musíme si pomáhat, Protektor, Lidice, Masaryk atp. Jsou to filmy různorodých kvalit, ale zamyšlení se nad nimi by možná pomohlo definovat, jak se točí podobné filmy dnes, a co si z toho lze odnést. Protože film „The House in the Middle“ by vznikl v současném kontextu, a měl by tedy promlouvat k dnešnímu divákovi.

Kromě dvou kvalitních současných příkladů ze světa (Tichá noc a Kukačka), se konkrétní rozbor filmů nesou v podobně limitovaném duchu – drží se místních příkladů. Dá se však říct, že zaměření na klasičtější filmy, které se vyloženě týkají středoevropského prostředí, nebo dokonce konfliktním situacím na slovenském území, vypovídá o autorově snaze přiblížit se co nejvíc danému tématu, a nebýt poplatný dobové poptávce. Je v tom určitá skromnost a poctivost zvoleného přístupu.

V obecném úvodu autor hojně cituje, proto mi v závěrečných citacích zcela chybí jména autorů jednotlivých pasáží. Nestačí pouze uvést časopis nebo název článku, autorství je v tomto případě zásadní.

Praktická část.

Student správně zvolil cestu „ideálního“ prostředí, které by dalo správnou odpověď příběhu. Tím spíš, že děj filmu je mimo jiné o prostorových pozicích jednotlivých aktérů (rodina, Němci, Rusové), a jak jsou tímto uspořádáním drženi v šachu. Exteriérové vazby tak fungují velmi dobře – vážou se k ději, a jsou i dostatečně malebné, fotogenické.

V případě interiéru mám ale dvě pochybnosti. Obě mají společný jmenovatel, a to je fakt, že v textu trochu chybí rozvaha nad samotnou koncepcí řešených prostor. Prostory jsou deskriptivně popsány do posledního detailu, ale není jasné, proč jsou uspořádány daným způsobem – z hlediska uvažování filmového architekta.

První se týká samotné dispozice. Ta je zjednodušena na maximální možnou úroveň, a tak objekt obsahuje 3 místnosti s průhledy skrz dvoukřídlé dveře, a dále jako by v interiéru nic nebylo. Nemají například spíž, nebo schůdky do sklepa. Tím spíš, že objekt postavili dle autora ve 20. letech 20. století, a paní domu je vzdělaná učitelka. Skutečně by byl dům dispozičně tak prostý? Nemusí to být nutně na škodu. Film se vypráví záběrováním, a divák nemusí přemýšlet nad logikou architektury. Ale mám pocit, že se tady dalo zajít trochu dál

v úvaze, jak vlastně objekt funguje. Možná by k lepšímu pochopení pomohli nějaké reference dispozic podobných objektů z dané lokality, nebo naopak popsání koncepce, má-li navržený tvar význam pro děj.

Druhá poznámka k interiéru je sociální zázemí rodiny. Jakoby v kontrastu s venkovským, prostým exteriérem a zasazením do krajiny neladilo vybavení. V něčem je příliš moderní a chytré. A snad se to trochu týká i první poznámky – je to velmi prostá dispozice, ale z toho, jak v ní lidé žijí, je patrné, že mají trochu vkus a vyšší nároky na standard. Ale pokud byl exteriér zvolen ideálně tak, aby patřil do krajiny, je otázka, zda se tak nemělo pracovat i s interiérem, a se sociálním postavením celé rodiny. Aby to celé víc souznělo, a ti lidé do prostředí opravdu patřili a nebyli s ním v kontrastu.

Formálně je ale výtvarná část velmi dobrá. Přehledně a věcně rozkreslená prostředí s občasnými akčnějšími motivy, ilustrují děj na pomezí scénografického konceptu s letným přesahem do storyboardu. Daří se tak velmi dobře vykreslit zamýšlenou atmosféru vyprávění.

Celkově mi přijde práce velmi dobře zpracovaná a líbí se mi, že dává přednost přirozenosti před velkými gesty. V některých výše popsaných momentech se však dalo v úvahách zajít trochu dál.

Otázka 1:

Píšete, že „mnohé zajímavé snímky jsou tak poznamenány dobou, ve které vznikly.“ Existují nějaké současné (české i zahraniční) filmy v žánru „komorního dramatu na pozadí válečných událostí“? Pokud ano, jaký je vklad současnosti – jsou také poznamenány dnešním myšlením? Jak by je vnímali lidé v budoucnosti s přihlédnutím tomu, jak staré filmy vnímáme my dnes?

Otázka 2:

Z obrázků to vypadá, že do domu je zavedená elektřina. Jediný elektrický zdroj světla, je ale na obrázku vidět v prosklené chodbě (jinak mají svíčku v jídelně a petrolejku a další svíčku v ložnici). Byl by dům plně elektrifikovaný? Spolehl byste se pouze na reálné světelné zdroje, nebo by se muselo dosvětlovat filmovými světly?

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou B.

V Praze 10.1. 2021

Ondřej Lipenský